

Residentiepauzedienst (Peter Schalk): Trouw moet blijken

rd rd.nl/artikel/725548-residentiepauzedienst-peter-schalk-trouw-moet-blijken

Peter Schalk

19 september 2017 08:52

„Trouw beloven aan de koning betekent heel praktisch dat we bijvoorbeeld de koning de plaats gunnen die hem toekomt. Wat mij betreft ook in het formatieproces.” beeld ANP, Bas Czerwinski

Opinie

In de Waalse kerk in Den Haag wordt iedere derde dinsdag van de maand een residentiepauzedienst gehouden. Een predikant spreekt een meditatie uit, waarna een politicus van een van de christelijke partijen een toespraak houdt. Gisteren (een dag eerder vanwege Prinsjesdag) sprak Peter Schalk (SGP).

In Lisse, de plaats waar ik ben opgegroeid, waren destijds twee muziekkorpsen. Zo af en toe marcheerden ze, waarschijnlijk tijdens hun oefenavonden, langs ons huis, door de Crocussenstraat.

Het ene korps heette Canite Tuba. Een bijzondere naam, waarvan de betekenis mij als kind geheel ontging. Inmiddels weet ik wel wat het betekent: Blaast de bazuin! Dat mogen we ons wel ter harte nemen.

Maar nu de naam van het tweede muziekkorps. Dat had een, voor mij als kind althans, begrijpelijker naam: Trouw moet blijken. Mooie naam, diepe betekenis.

Het is goed om eens dieper na te denken over "Trouw moet blijken". Met name omdat trouw gevraagd, verwacht, zelfs geëist mag worden van mensen die in het publieke domein een ambt mogen vervullen.

Het woord "trouw" staat centraal als we nadenken over een van de vruchten van de Geest, namelijk geloof. In de kanttekeningen bij Galaten 5 staat bij het woord geloof: „Dat is trouw in de belofte en bediening zijn ambts.” De woorden geloof en trouw worden daar dus aan elkaar gekoppeld.

Overigens is dat een prachtige koppel van woorden, geloof en trouw. Die doet direct denken aan de combinatie in die overbekende (maar niet vaak toegelichte) woorden uit het klassieke huwelijksformulier. Daarin wordt aan bruid en bruidegom gevraagd of zij voor elkaar zorgen en elkaar liefhebben, en wel „hem of haar trouw en geloof houdende in alle dingen”.

Trouw en geloof houden. Dat betekent eigenlijk dat er een belofte van geloofwaardigheid en betrouwbaarheid wordt afgelegd. Dat je op elkaar kunt rekenen, als man en vrouw. Die belofte is in feite het fundament van het huwelijk.

Deze betekenis kan ons helpen om de stap te maken naar trouw en geloof in de politiek en de samenleving. Als die woorden zo aan elkaar gekoppeld zijn bij de sterkste verbinding tussen een man en een vrouw, het huwelijk, waarin zij beiden één zijn, dan mag dat immers wel tot voorbeeld gesteld worden. De diepe betekenis van de formulering is gericht op huwelijkstrouw, binnen die vaste verbintenis, althans zoals God die heeft bedoeld. Een verbintenis die bekrachtigd is door een eed. Want het "ja" in de kerk is als een eed voor God.

Eigenlijk is dat wel heel bijzonder: de eed binnen de kerk wordt afgelegd met een enkel "ja". Is dat misschien omdat er reeds geloofd mag worden dat God erbij is?

In ieder geval is dit in tegenstelling tot de eed buiten de kerk: daar wordt de Naam van God erbij gehaald. Sterker nog, daar wordt de hulp van God ingeroepen en wordt de afhankelijkheid van de mens beleden, in die diepe klanken: „Zo waarlijk helpe mij God almachtig!”

Niet: „Dat verklaar en belof ik”, maar: „Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.” Daar wordt dus de hulp van God ingeroepen. Met twee vingers omhoog, waarvan eens de betekenis werd meegegeven: twee weten ervan, mijn God en ik.

En waarbij wordt die hulp dan ingeroepen? Een onderdeel van de formule die aan een Kamerlid wordt voorgehouden en waarop hij de eed aflegt, is de volgende: „Ik zweer trouw aan de koning, aan het Statuut voor het Koninkrijk en aan de Grondwet.”

Trouw aan de koning. Heel praktisch betekent dat bijvoorbeeld dat we de koning de plaats gunnen die hem toekomt. Wat mij betreft ook in het formatieproces. Na twee moeizame kabinetsformaties is het wellicht een idee om terug te gaan naar de vroegere route.

Trouw aan het Statuut van het Koninkrijk, waarin de relatie tussen de koninkrijksdelen wordt geregeld. Denk bijvoorbeeld aan artikel 36 van het Statuut, waar staat: „Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten verlenen elkander hulp en bijstand.” Dat lijkt me duidelijke taal nu een deel van ons koninkrijk zwaar getroffen is door orkaan Irma.

Trouw aan de Grondwet: niet voor niets beschermen de grondrechten de vrijheden van burgers en hun organisaties. De Grondwet is een belangrijke waarborg tegen vergaande overheidsinmenging. Juist om dat karakter te behouden, is het nodig dat christenpolitici betrouwbaar en geloofwaardig handelen.

Er volgt nog een zinsnede bij de eed: „Ik zweer dat ik de plichten die mijn ambt mij oplegt getrouw zal vervullen.”

Onder dat beding moet het ambt van ambtenaar, van volksvertegenwoordiger en van bestuurder worden uitgeoefend. Dat geldt dus ook voor hen die geroepen worden om regeringsverantwoordelijkheid te dragen. In die zin mag wel bijzonder meegeleefd worden met degenen die momenteel proberen een regering te vormen. Dat zij trouw en geloof houden. Dat ze zoeken naar geloofwaardigheid en betrouwbaarheid, ook in het regeerakkoord en de regeringsverklaring. In de wetenschap dat dit een product zal zijn van onderhandelen op het scherp van de snede, waarbij lang niet alle idealen werkelijkheid zullen worden.

Trouw en geloof houden, gaat dat lukken? Dat zal moeten blijken, straks als er een regeerakkoord ligt. En daarna als er een kabinet is geformeerd. En vervolgens als het parlement de nieuwe regering moet controleren.

In ieder geval blijven er twee opdrachten over, verbeeld in de namen van die twee muziekkorpsen, marcherend door onze straat in Lisse.

De eerste opdracht is Canite Tuba. Blaast de bazuin, maar dan zoals de Bijbel erover spreekt in verschillende betekenissen. Om alarm te slaan, als het fout gaat. Of om bijeen te roepen, bijvoorbeeld voor een dag van gebed. Of voor een residentiepauzedienst, om te bidden voor hen die verantwoordelijkheden dragen.

En de tweede opdracht: Trouw moet blijken. Er is een oude rederijderskamer in Haarlem die deze naam draagt. De leden van die kamer noemen zich Pellicanisten. Dat komt van de pelikaan, de grote vogel die symbool staat voor moedertrouw. Het verhaal gaat dat pelikanen in geval van schaarste hun kinderen voeden met het bloed uit hun opengepikte borst. En in de christelijke iconografie staat de pelikaan ook symbool voor opofferingsgezindheid, en met name voor Christus' offerdood.

Inderdaad, als er iemand trouw was, dan was Hij het wel. Zo getrouw, dat Hij niet zal laten varen het werk dat Zijn hand begon, zoals we iedere zondag in de kerk mogen horen. Getrouw tot in de dood. Daardoor heeft Hij gaven verworven, ook geloof en trouw, die uitgedeeld worden door de Heilige Geest aan degenen die door genade in Christus Jezus geborgen zijn.

Christenpolitici dragen de naam van deze Christus. Laten we dan ook navolgers zijn van Hem. Er wordt op ons gelet. Niet alleen of we Hem naspreken en Zijn Woord laten klinken. Maar ook of we daders van het Woord zijn. Niet in eigen kracht, maar in afhankelijkheid, zoals doorklinkt in het derde vers van de Morgenzang:

Dat wij ons ambt en plicht, o Heer',

Getrouw verrichten tot Uw eer;

Dat Uwe gunst ons werk bekroon',

Uw Geest ons leid', en in ons woon.

De auteur is fractievoorzitter van de SGP in de Eerste Kamer.